

בס"ד. י"ט כסלו, ה'תשל"א*

(הנחה בלתי מוגה)

פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי¹, וידוע מש"כ² כ"ק אדמו"ר הזקן להגאון החסיד רלי"צ ז"ל מבאָרדיטשוב³, כשקראתי כו' פדה בשלום נפשי כו' יצאתי בשלום מהוי' שלום. ומזה מובן שענין השלום שבהפדי' הו"ע עיקרי, שלכן מדגיש ענין זה (ג' פעמים⁴) במכתבו: פדה בשלום, יצאתי בשלום, מהוי' שלום. וכן מובן גם מאגה"ק שבתניא סי' ב' שכתבו אחר ביאתו מפ"ב (לכללות אנ"ש) שסיומו וחותמו שצ"ל שלום כו', ההנהגה באופן אשר יתן ה' בלב אחיהם כמים הפנים וגו'. וכדמוכח ג"כ מזה שבכו"כ דרושי חסידות על פסוק זה⁵, ובפרט בהדרושים די"ט כסלו, מבואר שהענין והחידוש דפדי' זו הוא מה שהפדי' היא בשלום. וצריך להבין, דלכאורה הרי העיקר הוא עצם ענין הפדי' (בין בנוגע לדוד נעים וזמירות ישראל (וכן בנוגע לדוד מלכא משיחא⁶), ובין בנוגע לכ"ק אדה"ז בעל השמחה והגאולה, הרי עיקר הענין הוא מה שיצא מהמאסר לחירות), ומהי ההדגשה של בשלום דוקא. ועוד צריך להבין, הרי ההמשך דפדה בשלום נפשי הוא כנאמר בכתוב מקרב לי כי ברבים היו עמדי, ומכיון שהפדי' היא מקרב היינו מלחמה, וכן זה שישנם רבים (אלא שנהפוך הוא והרבים היו עמדי — כדאיתא בירושלמי⁷), הרי מובן שהפדי' מצ"ע הייתה צ"ל באופן של מלחמה. וא"כ צריך להבין מהו ההכרח דהפדי' תהי' בשלום דוקא. והנה נקודת הענין בזה, מבואר בד"ה פדה בשלום אשר לכ"ק אדמו"ר האמצעי, ממלא מקומו של בעל השמחה והגאולה (בשערי תשובה — שער התפלה), דכאשר העבודה היא מצד בחי' יחידה, הנה אז הפדי' היא בשלום.

(ב) ויובן זה בהקדים המאמר של בעל השמחה והגאולה⁸ ד"ה להביני' ענין מ"ש בע"ח בתחלתו דבחי"ט¹⁰ הנקודים המה יו"ד אורות ביו"ד כלים, ובחי'

* התחלת וסיום המאמר — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א. וראה לקמן הערה 9.

(1) תהלים נה, יט.

(2) נדפס בס' בד קודש (ווארשא תרל"ב). ועוד [ולאח"ז באגרות-קודש אדמו"ר האמצעי ע' רפט]]. בית רבי ח"א פי"ח. ועוד [ולאח"ז באגרות-קודש אדה"ז ח"א ע' צח].

(3) הל' במאמר יונתי (לקו"ת שה"ש יח, ג). ועיין התוארים באגרת הנ"ל ובאגה"ק סכ"ח (וצ"ע מי כתבם).

(4) כבד קודש (ששם כנראה המכתב בשלימותו — ולא שזהו נ"א) פעם ד': יצאתי בשלום ואסיים בשלום מה' שלום.

(5) ראה ג"כ רשימות הצי"צ עה"פ. ד"ה פדה בשלום ה'תש"ד (ותרני"ט), ה'תש"ג (סה"מ תש"ד ע' 66 ואילך) (תרני"ט ס"ע קמא ואילך). תש"ג ע' 184.

(6) ראה שערי תשובה (לאדהאמ"צ) ח"א ש' התפלה ד"ה פדה בשלום פי"א.

(7) סוטה פ"א ה"ח. וכ"ה בבמדב"ר פ"ט, כד.

(8) בא' הביכלאך שנמצא עתה בדפוס (וראה סד"ה א"ר אלכסנדרי דש"פ וישב, כ"א כסלו לקמן ע' תעב).

(9) יצא לאור בקונטרס בפ"ע — "חונכה, ה'תשל"א" (ונדפס אח"כ בסה"מ תקס"ח ח"א ע' קיד ואילך).

העקודים כל (עשר) האורות עקודים בכלי א', ומבאר, שלהבין זה יש להקדים תחלה להבין איך שייך למעלה באוא"ס ענין של עשר ספירות, חכמה ובינה כו', הרי השם חכמה ובינה כו' מורה שהוא בחי' מציאות דבר מה באיזה מהות, ואילו אוא"ס הוא אור פשוט, ועד שגם עולם האצילות הוא בבחי' בלי מה¹¹. וכמו"כ בנוגע לבחי' הכתר שנקרא רצון, שהוא למעלה מעשר ספירות, וכמו בכחות הנפש, שכת הרצון הוא למעלה מכל הכחות פנימיים, ועד שמבואר בכ"מ¹² שהרצון אינו ענין נפרד מהנפש כמו חכמה ומה שלמטה הימנה, הרי כל ענין הרצון הוא שפועל ענין של שינוי, וכמו שאומרים יהי רצון, שפירושו רצון חדש, היינו שישתנה מכמו שהי' לפני¹³, ונמצא, שיש שינוי בין קודם שירצה, בעת שירצה, ולאחר שירצה, והרי אי אפשר לומר בשום אופן שימצא בחי' שינוי למעלה, שהרי נאמר בכו"ב¹⁴ אני הוי' לא שנית. ונקודת הביאור בזה הוא החילוק שבין אורות וכלים, שמצד הכלים ישנו הענין דעשר ספירות, עד שנקראים בשם חכמה ובינה כו', וכן ענין הרצון שלמעלה מזה, משא"כ מצד האורות הרי זה באופן של פשיטות דאחדות הפשוטה שלמעלה מכל ענינים אלו, ועז"נ אני הוי' לא שנית.

ג) **ויובן** ממה שרואים באדם למטה, מבשרי אחזה אלוקה¹⁴, שישנו חילוק בין העלם וגילוי. דהנה, כל הענינים שישנם באדם בגילוי, הרי האפשרות להתגלות שלהם היא מפני שישנם לפני¹⁵ בהעלם בנפשו. וכמו החכמה שהיא ראשית הכחות הפנימיים, הנה התגלותה באדם היא עי"ז שישנה לפני¹⁶ בעצם נפשו, אלא שבעצם נפשו אין זה באופן של חכמה גלוי' עד שאפשר לתפסה בכלי ההבנה וההשגה דבינה, אלא שם הוא כח היולי בלבד, שממנו יכול לבוא אח"כ ענין החכמה והשכל. ואפילו כפי שבא אח"כ לידי גילוי, הרי זה באופן שנמשך תחילה כח המשכיל, שבו לא שייך עדיין ענין ההשגה ותפיסא ע"י כלי הבינה, להיותו כח המשכיל על כל מיני שכל וחכמה, ואח"כ נמשך מכח המשכיל גם ענין של חכמה גלוי', חכמה מסויימת, שיכולה לבוא אח"כ בהיכל הבינה, נקודה בהיכלא¹⁵. והנה, כפי שהכחות הם בעצם הנפש אזי לא שייך לחלק בין כח א' לזולתו, שהרי הנפש היא פשוטה, וכמו"כ לא שייך שם ענין של שינויים, להיותם שם בפשיטות, ואינם אלא מקור שמהם יוכל אח"כ להיות נמשך (בנוגע לענין השכל) כח המשכיל ואח"כ שכל וחכמה גלוי', ולכן נקרא בשם חכמה, ע"ש היותו מקור לחכמה, אבל כל ענין החכמה והשכל נמצא שם באופן של העלם, ונקרא גם בשם אור. אמנם, כאשר נמשך אח"כ בגלוי, הרי זה ע"י ענין הכלים, ומצד ענין

ובפתח דבר: "בהתוועדויות דחג הגאולה י"ט כסלו ושבת שלאחריו (ש"פ וישב) שנה זו — אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א מאמר זה (בשינויים) בתוספת התחלה וסיום".

10) מכאן עד סוס"ז — הנחה בלתי מוגה.

11) ראה ספר יצירה פ"א מ"ב ואילך. אגה"ק ס"כ.

12) ראה ספר המצוות להצ"צ טו, א.

13) מלאכי ג, ו.

14) איוב יט, כו.

15) ראה זח"א ו, א. תקו"ז ת"ה (יט, א). לקו"ת ר"פ ראה. ובכ"מ.

הכלים נעשה ענין של שינוי, שיש מי שאצלו משפיע כח המשכיל כו"כ עניני חכמה ובריבוי הן בכמות והן באיכות, ויש מי שאצלו לא בא הגילוי בריבוי כ"כ ולא בחכמות אלו, בכמה שינויים בין אחד לחבירו. ועאכו"כ כשנמשך בחכמה הגלוי, אזי יש חילוק גדול יותר בין אחד לחבירו, ועד שאפילו באדם זה עצמו יש שינויים מזמן לזמן, והיינו, שנוסף על השינוי הכללי דרוב שנים יודיעו חכמה¹⁶, יש גם שינוי מזמן לזמן בשנה זו עצמה וביום זה עצמו, אם שכלו הוא בצלילות ובזכות ובבהירות, אם לאו, ששינויים אלה יכולים להיות ביום אחד, מזמן אחד ביום לזמן שני ביום. וכל זה הוא מצד ענין הכלים, דכיון שיש שינוי בין הכלים (כלי המוח ועד"ז הכלים דשאר הכחות) של אדם זה לכלים של אדם שני, הרי זה פועל גם על הגילוי, היינו, כפי שאור השכל נמשך ומתגלה מעצם הנפש בכח המשכיל ואח"כ בגילוי יותר בשכל גלוי, שאז נעשים בו שינויים.

וממשיך לכאר¹⁷ שהשינוי שנעשה בהתגלות הכחות אינו אלא מצד הכלים, שההוכחה בזה היא ממה שרואים בענין הגלגולים, שנפש האדם בעל שכל, בחי' המדבר, מתגלגלת בבהמה או אפילו בדומם, היינו, שמתגלגל ונמצא שם עצם הנפש עם כל הכחות שלה, ואעפ"כ, לא נעשה שינוי בהחי ועאכו"כ בהדומם שיהי' בהם ענין השכל ששייך למין המדבר. והביאור בזה, דכיון שאין שם כלי המתאימה לקבל את אור השכל, לכן נשאר האור בהעלם, והיינו, שאף שנמצא שם, מ"מ, נשאר הוא באותו אופן כמו שנמצא בעצם הנפש, ואינו בא בגילוי. והנה, ענין הנ"ל הוא כפי שהאור הוא בהעלם כ"כ שאינו פועל מאומה. ויש עוד דוגמא לזה, מכתובת דבר שכל ע"י אצבעות היד. דהנה, אף שהכלי להשכל הוא המוח שבראש, הרי רואים שכאשר האדם כותב דבר שכל בידו, צ"ל תנועת האצבעות באופן מסויים כדי שיתגלה בהכתב דבר חכמה ושכל, ולא ענין שאין בו חכמה ושכל או ענין הפכיל. ונמצא, שאע"פ שהיד והאצבעות אינם כלים כלל לכח השכל, והראי', שתיכף כשפוסק לכתוב לא ניכר ענין של שכל באצבעות היד, ולא נשאר בהם אלא כח התנועה בלבד, מ"מ, בשעת הכתיבה רואים כיצד נמשך ענין השכל ע"י אצבעות היד. וכדאיתא בכמה מאמרים¹⁸ דוגמא לזה אפילו בהרגל, כפי שרואים בענין הריקוד באופן שתנועת הרגלים היא מכוונת לטעמי הניגון, שיוכל לכוין הטאק (כהלשון במאמר¹⁹), שענין זה נמשך מהשכל שבראש. ומ"מ אין זה באופן שהיד או הרגל הם כלים להשכל, שהרי ענין זה שייך רק בכלי המוח, שבו הוא משכן השכל, אבל בשאר אברי הגוף נמצא השכל בהעלם, ע"י גידי המוח שמתפשטים בכל אברי הגוף, ועל ידם יכול העלם השכל לפעול גם ביד או ברגל שתהי' הכתיבה באופן שיתגלה הענין השכלי באותיות הכתב, ועד"ז בנוגע להריקוד שברגל.

16 לשון הכתוב — איוב לב, ז.

17 מאמרי אדה"ז שם ע' קטז.

18 ראה סה"מ תרס"ד ס"ע קלא ואילך [בהוצאת תשנ"ד — ס"ע ה ואילך].

19 ספר המצוות להצ"צ קעז, ב.

וכשם שהוא בכחות האדם, כמו"כ ישנו גם למעלה הענין דהעלם וגילוי, שהו"ע דאורות וכלים, והחילוק הוא, שמצד ההעלם (ענין האור), הרי זה באופן דאני הו"י לא שנית, אבל כפי שנמשך אח"כ בגלוי, אזי ישנם השמות דעשר ספירות, עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר²⁰, ועד שאפשר להיות ענין השינוי, שכל זה הוא מצד הגילוי, שבו פועל ענין הכלי.

ד) **וממשיך** בהמאמר²¹, שעפ"ז יובן גם איך נמשך שכל האדם מלמעלה הימנו. ובהקדם שענין גילוי השכל הוא ע"י האותיות, כידוע²² שאותיות הם מלשון אתא בוקר²³, שעל ידם נמשך ומתגלה הבוקר דאור השכל. דהנה, בכדי שאור השכל יבוא בהתגלות אפילו לעצמו, היינו, שהשכל כפי שהוא בעצם הנפש, יומשך ממנו כח המשכיל, וממנו יומשך אח"כ שכל וחכמה הגלוי, אזי צ"ל ענין האותיות שבשכל, אותיות המחשבה. וכדי שיומשך ויתגלה גם אל הזולת, הרי זה צריך לבוא גם באותיות הדיבור, או למטה יותר באותיות הכתב. וכמו שרואים ברב ותלמיד, שהרב אומר דבר שכל באותיות הדיבור או שכותבו באותיות הכתב, והתלמיד שומע את אותיות הדיבור או לומד מתוך הכתב, והיינו, שהמשכת השכל מהרב אל התלמיד היא דוקא ע"י האותיות, שעל ידם נמשך השכל בגלוי, שאז יכולים לקרותו בשם חכמה בינה ודעת, חכמה מסויימת, ואז שייך בו שינויים, קטנות וגדלות וכו'. ואח"כ כאשר התלמיד לומד הענין מתוך האותיות שבהם נתגלה השכל אליו, אזי מגיע להבנת השכל באופן שאינו צריך עוד להאותיות, והיינו, שמגיע להשכל כפי שהוא למעלה מאותיות, ששם בטלים האותיות לגבי אור השכל, ועד שיש לזה השפעה גם בהבחי' שלמעלה מהכחות הפנימיים והגלויים שבאדם. והנה, כשם שהתגלות שכל האדם היא ע"י האותיות, כמו"כ גם בנוגע להמשכת שכל האדם שנשתלשל מכח החכמה שבע"ס דעשי, שענין זה נעשה ע"י האותיות שהם הכלים שבע"ס דעשי. ועד"ז בנוגע לע"ס דעשי שנמשך להם מע"ס דיצירה, וע"ס דיצירה מע"ס דבריאה, וע"ס דבריאה מע"ס דאצילות, שגם בהם ישנו הענין דאורות וכלים, שע"ז מקבלים מהאותיות והכלים שלמעלה מהם (כפי שיתבאר לקמן) נעשה בהם ענין האורות ואח"כ גם ענין הכלים. ואז שייך הענין דעשר ספירות, עשר ולא תשע כו', וכן הענין דמהות חכמה ובינה וכו', וכן ענין הרצון שיש בו ענין של שינוי, שיומשך רצון חדש כו' [כמו שהוא באדם, שרק כאשר הכחות הם בהתגלות (לאחרי שנמשכים מעצם הנפש ששם נמצאים כל הענינים באופן שאינם בגלוי), אזי יש בהם אורך רוחב ועומק, ועד שמתחלקים למספר עשר, כמבואר בפרדס בתחלתו²⁴ שכל עניני העולם הם במספר עשר]. אלא שבעולם האצילות הרי הם באופן של נקודה, שזהו כללות הענין

20 ספר יצירה פ"א מ"ד.

21 מאמרי אדה"ז שם ס"ע קיז ואילך.

22 תו"א מקץ מב, ב. אוה"ת בשלח ס"ע שצא. ובכ"מ. סה"מ תש"א ע' 5.

23 לשון הכתוב — ישע"י כא, יב.

24 שער ב פרק ו. וראה לקו"ש ח"כ ע' 87 הערה 13 בשוה"ג. לקו"ש ח"ל ע' 3.

דעולם הנקודים, שהם עשר אורות בעשר כלים, אבל הם בציור של נקודה, וכנ"ל שענין זה נמשך מלמעלה הימנו, ע"ד המשכת שכל האדם מע"ס דעשי, עשי מיצירה, יצירה מבריאה ובריאה מאצילות.

ה) **אמנם** כל האמור לעיל הוא בנוגע להעלם וגילוי, היינו, שהענינים שהם תחילה בהעלם, עם כל העילויים והמעלות שבהם, נמשכים ובאים בגילוי. אך עדיין צריך להבין, איך יוכל להיות התהוות בעל גבול מאור א"ס שהוא בלתי בעל גבול. ועל זה ממשך בהמאמר²⁵, שענין זה אינו יכול להיות באופן של השתלשלות מן ההעלם אל הגילוי, אפילו לא ע"י השתלשלות כו"כ מדריגות, כי אם, כמ"ש בע"ח בתחלתו שהוצרך להיות ענין הצמצום הנקרא מקום פנוי, שסילק אורו על הצד, והו"ע צמצום הראשון שהוא בדרך סילוק לגמרי, ואח"כ נמשך קו קצר, ועי"ז יכול להיות ענין הגבול, והיינו, שאף שלפנ"ז היו ספירות אין קץ²⁶, או למעלה לגמרי מגדר ספירות, הנה ע"י הצמצום נעשה עכ"פ מקור לענין הגבול, וכמבואר בכמה דרושים²⁷, שגם עולם האצילות עצמו הו"ע של בל"ג, אלא שנעשה בו ענין שמחוץ לאצילות הו"ע הגבול.

והנה כיון שענין זה נעשה ע"י הצמצום באופן של סילוק האור לגמרי, הרי מובן, שכאשר נעשה ענין של התגלות, אי אפשר שיתגלה מיד סדר השתלשלות שלם, אלא באופן שמתגלה נקודה אחת בלבד, וזהו שלאחרי הצמצום ישנו תחילה ענין עולם העקודים, שבו עקודים כל האורות בכלי אחד, ורק לאח"ז נעשה ענין עולם הנקודים, שבו ישנם עשר נקודות בעשר כלים. ויובן זה ע"ד דוגמא מנפש האדם²⁸ (כנ"ל שמבשרי אחזה אלוקה), שישנם החמשה שמות שנקראו לה עד לבחי' היחידה²⁹, שנקראת בשם יחידה להיותה בבחי' אחדות הפשוטה, שלכן מקבלת מבחי' יחיד³⁰, ניצוץ בורא³¹. והרי בבחי' היחידה לא שייך לומר שיש בה עשר ענינים (אפילו אם נאמר שאינם באופן של חכמה גלוי וכו'), אלא רק מקור לחכמה ומקור לבינה וכיו"ב בכל העשר כחות), כי זהו היפך ענינה של יחידה, אלא שם ישנו רק אור אחד, נקודה אחת. והדוגמא מזה יובן למעלה, שהגילוי הראשון לאחר הצמצום הוא באופן של נקודה אחת, ומזה נעשה אח"כ ענין של עשר נקודות, אבל כפי שהם עקודים בכלי אחד. אך לכאורה אינו מובן איך שייך בכלל הלשון כלי (אפילו כלי אחד), שזהו כבר ענין של גילוי כו', הרי זה מיד לאחרי הצמצום, עוד לפני עולם הנקודים, וא"כ, לא הי' צריך להיות ענין של כלי כלל. והביאור בזה, שהענין דכלי אחד אינו כמו שהוא בעולם הנקודים,

25) מאמרי אדה"ז שם ע' קכא.

26) ראה מאמרי אדה"ז הנחות הר"פ ז"ל ע' קסט. אוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתקסה. ספר הערכים חב"ד

כרך ג ע' קצב ואילך. וש"נ.

27) ראה הגהות כ"ק אדמור"ר מהורש"ב נ"ע לד"ה פתח אלי' שבתור"א (ע' ט ואילך).

28) מאמרי אדה"ז שם ע' קכב.

29) ב"ר פי"ד, ט.

30) לקו"ת ראה כה, א. מאמרי אדה"ז אתהלך לאזניא ע' קסט ואילך. סה"מ תרצ"ו ע' 57. ובכ"מ.

31) ראה עץ חיים שער מב פרק א. הובא בלקו"ת ראה כו, א. ובכ"מ.

עשר נקודות בעשר כלים, ששם ענין הכלים הוא באופן של מקור למציאות הכלי למטה, אלא הענין דכלי אחד הוא רק אפשריות שמזה יוכל להיות אח"כ מקור למקור לענין של אורות וכלים, ומה שנקרא בשם כלי הרי זה רק בגלל שאין על זה לשון ותואר אחר מלבד "כלי", ע"ש שסוכ"ס יומשך מזה מקור לכלים שיהיו תחילה בהעלם ואח"כ יומשכו בגילוי. ומ"מ, אין זה באופן שאינו שייך כלל לענין גילוי, שהרי אדרבה, בהכלי אחד ישנם עשר נקודות, ועוד זאת, כמבואר במ"א³² בארוכה שהנקודה הראשונה לאחר הצמצום כוללת את כל סדר ההשתלשלות, ולכן נקרא בשם עקודים, כיון שמעקד את כל סדר ההשתלשלות.

וירובן גם זה ע"פ הדוגמא מבחי' היחידה בנפש האדם, שכאשר בחי' היחידה היא בהתגלות, כמו בחתונת בנו יחידו וכיו"ב³³, אזי מתגלים פתאום כל כוחותיו בבת אחת, והיינו שאין זה בדרך של סדר השתלשלות, שתחילה מתגלה ענין אחד ואח"כ מתגלה ענין נוסף, חכמה ואח"כ בינה, וכל עשר הכחות שמשתלשלים זמ"ז, אלא כל הכחות מתגלים בבת אחת, היינו, גילוי השכל, ועשיית החסד בריבוי, נגינה בריבוי, ודיבור וריקוד בריבוי, שזהו לפי שבחי' היחידה היא בגילוי, ולכן יוצאים ומתגלים כל הכחות כפי שהם בהעלם בבחי' היחידה, ששם אינם באופן של עשר כלים, כי אם בכלי אחד, ולכן מתגלים כולם בבת אחת. והיינו, שכאשר ההמשכה היא מעצם הנפש, למעלה אפילו מבחי' האור כפי שהוא בהעלם, הרי זה נמשך בגילוי עד למטה, אפילו בריקוד שברגל. וכן הוא כביכול למעלה בבחי' אדם העליון ולמעלה יותר, שהנקודה הראשונה לאחר הצמצום כוללת ומקיפה את כל סדר ההשתלשלות עד למטה כו'.

ועפ"ז מובן הטעות של אלו שטעו בדמיונם והקשו איך יתכן ענין של השגחה פרטית בכל פרטי הנבראים עד לעולם העשי' הזה הגשמי, דלכאורה הרי זה שלא בערך כלל שתהי' השגחה פרטית בכל פרט ופרט. אך הענין הוא, ששורש טעות זו היא מצד ההתחלקות לכלים נפרדים, אפילו כפי שהוא בעולם הנקודים, ועאכו"כ כפי שנמשך למטה מזה בעולמות ב"ע. אבל מצד זה שכל הענינים כלולים בכלי אחד, ששם כולם בהשוואה, ואינם באופן של מציאות כלל, כי אם רק מקור למקור דמקור כו', אזי גם ההתגלות היא באופן שמתגלים כל הפרטים בשוה, ולכן יכולה להיות השגחה פרטית בכל פרט ופרט.

(ו) **וממשיך** בהמאמר³⁴ לבאר ענין זה בתוספת ביאור (שמבחי' העקודים ששם נמצאים כל הענינים בהעלם, כמו בבחי' היחידה, נמשכים ובאים כל הענינים בגילוי, באופן שיש חילוק בין עולם האצילות לעולמות שלמטה ממנו עד לעולם העשי'). שיובן ממה שמצינו בעולם (כנ"ל שמבשרי אחזה אלקה) שיש ד' מדריגות דצח"מ, שכל אחד מהם כלול מזולתו, היינו, שהמדבר יש בו ג"כ ג' /

(32) ראה גם סה"מ השי"ת ע' 60. ובכ"מ.

(33) ראה המשך תרס"ו ע' כה ואילך. ובכ"מ.

(34) מאמרי אדה"ז שם ע' קכג.

המדריגות דחי וצומח ודומם, ומזה מובן שגם החי כלול בו לא רק בחי' צומח ודומם, אלא גם בחי' מדבר, ועד שיכול להיות דם ובשר מבשרו של המדבר, שאז מתגלה מה שהי' תחילה בהעלם. ומה שכל אחד מהם נקרא בשם בפ"ע, הרי זה ע"ש ההתגלות, שבנברא זה מתגלה בחי' המדבר, ובנברא זה מתגלה בחי' החי, ועד"ז בצומח ובדומם, אבל מצד ההעלם, הנה כשם שבכחי' המדבר כלולים חי צומח ודומם, כן הוא גם בשאר הסוגים, שגם בסוג הדומם כלולים צומח חי ומדבר. והיינו, שהחילוק הוא רק בהגילוי שבהם, ולא בההעלם שלהם. ועד"ז הוא גם בעולמות אבי"ע שהם כנגד דצח"מ³⁵, שהתחלקות שביניהם היא רק מצד הגילוי, אבל כפי שהם כלולים בתכלית ההעלם בכחי' העקודים, הרי הם בשוה ממש. ומכחי' זו יכול להיות הגילוי בבת אחת ובשוה בעולם האצילות ובעולם העשיי', ע"ד התגלות בחי' היחידה שבנפש בריבוי השכל ובריבוד שברגל בבת אחת, ולכן יכול להיות ענין ההשגחה בכל פרט ופרט, כיון שנמשך מעולם העקודים ולמעלה יותר. ומזה מובן, שזה שבחי' היחידה וכן עולם העקודים הו"ע של מקיף, אין הכוונה שמקיף וסובב מבחוץ, שהרי אדרבה, מזה נמשך ענין ההשגחה פרטית על כל פרט ופרט, וכמבואר בתניא³⁶ שהענין דהשגח"פ קשור עם חיות והתהוות הנברא, ואתה מחי' את כולם³⁷, א"ת מחי' אלא מהווה³⁸, שזהו אמיתית ענינו שנמצא בתוכו ותוך תוכו, אלא שנמצא בו בהעלם.

ז) ומסיים המאמר³⁹ בדבר טוב, שזהו ענין הברכות שאומרים ברוך אתה, לשון נוכח, ואומרים זה אפילו תינוקות ונשים. דלכאורה, כיון שאמירה זו היא לעתיקא קדישא (כמבואר בזהר⁴⁰) ועד לעצמותו ית', אמיתית המציאות, שרק הוא יכול להקרא בשם אתה, א"כ, איך אפשר לומר עליו ברוך שהוא לשון המשכה⁴¹, ועד שאפילו תינוק אומר זה. אך הענין הוא, שזהו לפי שמצד בחי' היחידה, וכן בחי' היחידה למעלה בעולם הנקודים ולמעלה מזה, נמצאים כל הענינים בשוה, ואדרבה, מרום וקדוש (את מי) אשכון את דכא ושפל רוח⁴² (דוקא). והיינו, שאף שלכאורה אין חילוק, מ"מ, כאשר ישנו ענין של יש ומציאות, הרי זה מעלים ועד לאופן שגם מסתיר ח"ו, משא"כ מי שהוא דכא ושפל רוח, ששם אין דבר המעלים, אזי מרום וקדוש אשכון בגלוי⁴³.

35) ראה עץ חיים שער מב פרק א. שער נו"ן פרק א ואילך.

36) ראה שער היחוד והאמונה פ"ב. וראה תניא פמ"ח. הובא בסה"מ תרס"ג ס"ע לד ואילך. סה"מ תרצ"ו ס"ע 120. קונטרס השגחה פרטית (אגרות-קדוש כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"א ע' קעה). שיחת אחש"פ תשמ"ה (התוועדויות תשמ"ה ח"ג ע' 1835).

37) נחמי' ט, ו.

38) שער היחוד והאמונה שם. וראה פרדס שער ו פרק ח. ראשית חכמה שער הקדושה ספ"ז. של"ה מח, ב. ע, א.

39) מאמרי אדה"ז שם ס"ע קכד ואילך.

40) ראה זח"ג רצ, א.

41) תר"א מקץ לז, ג.

42) ישעי' נז, טו.

43) עד כאן תוכן המאמר, בקצת שינויים ובקצת הוספות, לקישור הענינים.

ח) ועל⁴⁴ פי זה יובן מ"ש בהמאמר ד"ה פדה בשלום הנ"ל שמצד העבודה דיחידה הפד"י היא בשלום, דמכיון שמצד עצמות אוא"ס, ועד"ז מצד בחינת יחידה שבנפש, הרי כל הענינים הם בהשוואה, לזאת הנה גם כשישנו בחי' רבים, עד לריבוי גדול ביותר, שמצד זה נעשה ענין של קרב ומלחמה, כי ענין הריבוי הוא שישנם לא רק נפרדים זה מזה אלא גם סותרים זה את זה, מ"מ מצד העבודה דבחי' יחידה, שהיא העבודה דבכל מאדך⁴⁵, וכמבואר בד"ה פדה בשלום הנ"ל שבחי' בכל מאדך הו"ע מסירת הנפש עצמה שהיא למעלה ממסירת הרצון, שהוא מצד בחי' היחידה דנפש האלקית, הנה אז הוא מהפך בחי' היחידה דנה"ב, שכל העצמיות שלה מתבטלת בבחי' היחידה דנה"א, וכאשר העצם שלה מתהפך הרי במילא אין לה שייכות לענינים של היפך ח"ו (וכמבואר בהמאמר שם, שכאשר העצמיות שלה מתהפך כו' הרי במילא נלקח גם מקור החיות של כל רצון זר כו'), ובמילא לא יתכן אז ענין המלחמה כלל, והפד"י היא בשלום.

ועל⁴⁶ פי זה תובן גם השייכות של פדה בשלום נפשי גו' [שההדגשה בזה מה שהפד"י היא בשלום דוקא] להגאולה די"ט כסלו (התגלות דתורת החסידות), דהנה מבואר בכ"מ⁴⁶ שענינה של תורת החסידות גילוי פנימיות התורה, פנימית החכ' פנימית אבא (הוא פנימית עתיק) היא בחי' יחידה, ומצד בחי' יחידה הנה גם כאשר ישנו בחי' רבים, הפד"י היא בשלום⁴⁷ (וי"ל שזהו עוד יותר מהענין דעושה שלום במרומיו⁴⁸ ע"פ פירוש הרב המגיד⁴⁹, שזהו בדוגמת עוצם ביטול השר בכואו לפני המלך, משא"כ כאן שבטלו הרצונות מעיקרא), שאין צריך למלחמה כלל, ואדרבה העבודה היא דוקא בדרכי נועם ובדרכי שלום, ועי"ז נעשה (כמו שמסיים באגה"ק הנ"ל) שיהי' כמים הפנים וגו', היינו כפי סיום הכתוב⁵⁰ כן לב האדם לאדם, שהכוונה בזה הוא גם לבחי' אדם העליון⁵¹, שיהי' באור⁵² פני מלך חיים⁵³, שמצד זה יהי' (כמרז"ל⁵⁴ עה"פ פדה בשלום נפשי) פדאני לי ולבני מבין אוה"ע, והוא שבקרוב ממש יהי' אתי מר דא מלכא משיחא, ע"י העבודה⁵⁵ דיפוצו מעינותיך⁵⁶

44) מכאן ועד סוף המאמר הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א.

45) ואתחנן ו, ה.

46) ראה ג"כ ד"ה פדה בשלום, תרע"ה (המשך תער"ב ח"ב ע' תשסו ואילך).

47) עייג"כ המשך מים רבים — תרל"ו פפ"ב ואילך.

48) איוב כה, ב.

49) הובא בביאורו"ז (לאדהאמ"צ) ר"פ לך. ולהעיר משעה"פ להאריז"ל עה"פ באיוב, אבל ידוע ששלום הוא יסוד (וכבשה"פ שם), ת"ת וגם פני' הכתר (ראה פרדס שעה"כ בערכו. סד"ה שלום רב, ה'תש"ד).

50) משלי כז, יט.

51) ראה פני' כמים הפנים גו' לאדה"ז (הובא ברשימות הצ"צ למשלי עה"פ (אוה"ת נ"ך ע' תרלד ואילך)).

52) שם טז, טו.

53) ראה רשימות הצ"צ עה"פ משלי (טז, טו). ס"ט (שם ע' תרט).

54) ברכות ח, רע"א.

55) ראה אגה"ק דכ"ק הבעש"ט (נדפסה בס' פורת יוסף. כתר שם טוב בתחלתו. ובכ"מ).

56) להעיר מזה"ג רפ, א.

חוצה, שבעיקר הותחלה⁵⁷ לאחרי הגאולה די"ט כסלו, שמתוך מנוחה ושמחה וטוב לבב ובאופן של שלום תהי' היציאה בשלום מן הגלות בגאולה האמתית והשלימה ובקרוב ממש מהוי' שלום.

